

Τέλος προθεσμιών; Η Ευρώπη προετοιμάζει «απεριόριστες άδειες» για ενεργές ουσίες

Автор(и): Растителна защита
Дата: 30.01.2026 Брой: 1/2026

Μετά την αποτυχία των σχεδίων περιορισμών, οι Βρυξέλλες εξετάζουν μια ριζική αλλαγή με την εισαγωγή ανοιχτών αδειών για τις ενεργές ουσίες. Οι δικηγόροι προειδοποιούν ότι η κατάργηση των ημερομηνιών λήξης ανατρέπει τους κανόνες του παιχνιδιού. Αντί ο κατασκευαστής να είναι υποχρεωμένος να αποδεικνύει περιοδικά ότι το προϊόν του είναι ασφαλές σύμφωνα με τα τελευταία επιστημονικά πρότυπα, το βάρος θα πέσει στην κοινωνία και τους ρυθμιστές.

Η ευρωπαϊκή πολιτική προστασίας των φυτών παίρνει μια απότομη στροφή. Μόλις πριν από ένα χρόνο, το κύριο θέμα στις Βρυξέλλες ήταν η στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Τραπέζι» και το σχέδιο SUR για τη μείωση των φυτοφαρμάκων κατά 50%. Σήμερα, μετά από μαζικές διαμαρτυρίες αγροτών και πολιτικά σοκ, η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση – προς την κατάργηση εμποδίων και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης χρήσης των προϊόντων προστασίας των φυτών.

Η Διοικητική Παγίδα

Μέχρι σήμερα, ο ευρωπαϊκός κανονισμός απαιτούσε οι ενεργές ουσίες να υποβάλλονται σε αυστηρή επιστημονική επανεκτίμηση κάθε 10 έως 15 χρόνια. Όταν έληγε η άδεια ενός φυτοφαρμάκου και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) δεν ήταν έτοιμη με τη νέα αξιολόγηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρατάνει αυτομάτως την άδεια κατά 1 έτος. Αυτό συνέβαινε επανειλημμένα, αφήνοντας προϊόντα στην αγορά νόμιμα με ληγμένες αξιολογήσεις ασφαλείας.

Για να αποφευχθεί να μείνουν οι αγρότες χωρίς προϊόντα λόγω γραφειοκρατικών καθυστερήσεων, η Επιτροπή έχει στην πράξη κάνει ευρεία χρήση του λεγόμενου Άρθρου 17 (διοικητική παράταση). Αυτό επιτρέπει οι άδειες ουσιών να παρατείνονται διοικητικά – συχνά κατά ένα έτος, επανειλημμένα. Το αποτέλεσμα: δεκάδες φυτοφάρμακα παραμένουν στην αγορά χρόνια μετά τη λήξη της αρχικής τους άδειας, χωρίς να έχουν περάσει μια επιτυχημένη νέα επιταγή ασφαλείας.

Η Υπόθεση «Γλυκόφωσης»: Η Επιτροπή Αποφασίζει Μόνη της

Στα τέλη του 2023, η υπόθεση του πιο ευρέως χρησιμοποιούμενου ζιζανιοκτόνου – της γλυκόφωσης – έδειξε ξεκάθαρα την αποφασιστικότητα των Βρυξελλών. Παρά τα αντικρουόμενα δεδομένα για την καρκινογένεση και την έλλειψη πολιτικής πλειοψηφίας μεταξύ των κρατών μελών (η Γερμανία παρέμεινε αποχής, η Γαλλία ήθελε περιορισμούς), η Επιτροπή τότε πήρε τα πράγματα στα χέρια της.

Αναφέροντας την έλλειψη καθοριστικών αποδεικτικών στοιχείων βλάβης στην έκθεση της EFSA, η ΕΕ παρατάνει μονομερώς την άδεια της γλυκόφωσης για τη μέγιστη περίοδο των 10 ετών (μέχρι το 2033). Αυτή η απόφαση, που κάλυψαν ευρέως τα ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης, έθεσε ένα προηγούμενο: ο κλάδος έλαβε ένα σήμα ότι τα προϊόντα του θα προστατεύονταν, ακόμα και υπό ισχυρή δημόσια πίεση.

Το Νέο Σχέδιο: Άδειες Χωρίς Ημερομηνία Λήξης;

Οι πραγματικές αλλαγές, ωστόσο, έχουν ακόμα να έρθουν. Σύμφωνα με ένα άρθρο του Ιανουαρίου 2026 στην *Handelsblatt*, η Γενική Διεύθυνση SANTE της ΕΕ

προετοιμάζει τη λεγόμενη «Απλοποίηση Omnibus». Στόχος είναι να εξαλειφθεί εντελώς η ανάγκη για περιοδικές αναθεωρήσεις για τις περισσότερες ουσίες.

Τι προβλέπει η αλλαγή:

- **Ανοιχτές εγκρίσεις:** Αντί να υποβάλλουν αίτηση για ανανέωση κάθε 10 χρόνια, οι ενεργές ουσίες θα λαμβάνουν άδεια για απεριόριστη χρονική περίοδο.
- **Οι εξαιρέσεις:** Τακτικοί έλεγχοι θα γίνονται μόνο για τα πιο επικίνδυνα χημικά (οι λεγόμενοι «υποψήφιοι για υποκατάσταση»). Όλα τα άλλα θα θεωρούνται ασφαλή μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο.
- **Μεγαλύτερος περίοδος χάριτος:** Η περίοδος χάριτος για τη χρήση ήδη απαγορευμένων προϊόντων θα μπορούσε να παραταθεί από 18 σε 36 μήνες.

Η Νομική Επίθεση: Παραβιάζεται ο Νόμος;

Το σχέδιο για «ανοιχτές άδειες» συναντά ήδη σφοδρή αντίσταση. Η αξιόπιστη δικηγορική εταιρεία *Geulen & Klinger* εξέδωσε δήλωση ότι μια τέτοια αλλαγή είναι παράνομη.

Οι δικηγόροι προειδοποιούν ότι η κατάργηση των ημερομηνιών λήξης αντιστρέφει την αρχή που ακολουθούσαν μέχρι τώρα. Αντί ο κατασκευαστής να είναι υποχρεωμένος να αποδεικνύει περιοδικά ότι το προϊόν του είναι ασφαλές σύμφωνα με τα τελευταία επιστημονικά πρότυπα, το βάρος θα πέσει στην κοινωνία και τους ρυθμιστές – θα πρέπει να αποδείξουν ότι ένα προϊόν είναι επιβλαβές για να το σταματήσουν. Αυτό στην πράξη «τσιμεντώνει» παλιούς τύπους στην αγορά για δεκαετίες.

Τι Ακολουθεί;

Η Ευρώπη βρίσκεται σε σταυροδρόμι. Από τη μια πλευρά βρίσκονται οι αγρότες, που επιμένουν στην προβλεψιμότητα και τη μείωση της γραφειοκρατίας μετά από χρόνια αβεβαιότητας. Από την άλλη είναι οι περιβαλλοντικοί οργανισμοί και οι επιστήμονες, που βλέπουν έναν κίνδυνο για την υγεία και το περιβάλλον στο νέο σχέδιο.

Μια σκληρή μάχη αναμένεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στα δικαστήρια, που θα καθορίσει αν η ευρωπαϊκή γεωργία κατευθύνεται στο μονοπάτι της απορρύθμισης.

Πηγές:

1. *Handelsblatt: "EU-Änderungen bei Pflanzenschutzmitteln laut Gutachten rechtswidrig" (Ιανουάριος 2026)*
2. *ORF.at: "Glyphosat: EU-Kommission verlängert Zulassung um zehn Jahre"*
3. *Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 σχετικά με την κυκλοφορία προϊόντων προστασίας των φυτών στην αγορά*